

Viine viinakuu

■ Loodetud vananaistesuvi ei jõudnudki meie maile.

Tänavune viina-, pori-, lehelangetamise- ja kulukuu kulges eelmiste aastate omadest märksa mahedamalt. Kahe aasta eest oli oktoober külmuselt Tartu 137aastase vaatlusperioodi kolmas. Mõnel pool ulatus siis kuu me paksus juba veerand meetrini. Palju alla ei jäänud ka mullune – maa sai vähemalt nädalaks talvise rüü.

Nüüd käis lumi kohati koraks maas, paiguti nähti vaid lõrtsisadu.

Päikest napilt

Oktoobris polnud õiget külma: mis see -7° siis ära ei ole – nii paljudest miinimumtemperatuururi mõõdeti 12. kuupäeval kuusikul. Mõnel pool ei langedud õhusoojus üldse alla nulli.

Ka kogu Eesti territooriumi keskmiseks temperatuuriks arvutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis $6,3^{\circ}$, pikaajalisest keskmisest ehk normist ligi pool kraadi kõrgem.

Kõige soojem oli muidugi saartel (Sõrves $8,8^{\circ}$, Ristnas $8,5^{\circ}$), jahedam aga Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas

$5,4^{\circ}$). Loodetud vananaistesuvi ei jõudnudki tänavu meie maile: ei tulnud sellist perioodi, kus päevad oleksid päikselised ning ööd jahedad. Mõnel päeval kuu hakul, kui pärastlõunal oli õhus $16-18$ kraadi, tibutas vihma, hiljem, kuivematel aegadel, nappis jälle päevasooja.

Üldse oli vihmaseid päevi palju, pea pooleks. Eriti sajuks kujunes kuu lõpukolmandik. Tartumaal sadas siis üle 42 mm! Viimasel poolsajandil on see periood märjem olnud vaid kahel aastal.

Kui ka kuu sademete kogused kokku rehkendati, selgus, et riigi keskmiselt täideti vihmnorm aga 100% (67 mm). Laiali jagas ilmataat vett aga suvaliselt: oli heldem Tallinna ning Viljandi kohal (ligi 91 mm), kaks korda vähem sai Hiiumaa.

Kui palju sajab, on muidugi ka päikest harva näha. Tõraveres mõõdeti päikesepaiste kestuseks 67 tundi normikohase 80 asemel.

See-eest oli oktoobri kohta sageli kuulda äikest. 8. kuupäeval saabus pikse järel põhja poolt kohale külm õhumass, mis pü-

sis paigal kümmekond päeva. Sellal oli maa hallane ning autojuhid pidid jääkaabitsad välja otsima. Lõppes ka hiljaks jäänud, kuid saagirohke seeneaeg.

Ilmast mujal ja muiste

Mujal polnud ilmaelu sugugi nii vaikne kui meil. Õige taifuunine on see aasta olnud Vaikse ookeani lääneosas. Jaapanit rappis koguni kümme suur tormi – rekordarv! Kui nn supertaifuun Ma-on (hiina k 'hobuse sadul') uputas Tokyo kandis seitse inimest, siis Tokage (jaapani k 'sisalik') tappis juba 83 .

Esimene neist kallas ööpäevaga Tokyos alla 256 mm vihma (sealne oktoobri norm on 194 mm).

Oktoobri kohta tugevat vihma sadas ka Iraani pealinnas Teheranis – kuue tunniga tuli maha kolme kuu norm ehk 32 mm.

Lõunapooluse lähedal on kevadiselt soojaks läinud (-50°), jaheneb aga Siberis ning Kanadas (Oimjakonis oli kuu lõpul juba -41° , Põhja-Ameerikas aga on Kaljumäestikis mäed lumega kaetud).

HEIKI MAIBERG

1904. a viinakuu oli Tartus tänavusest jahedam ($5,5^{\circ}$) ja kuivem (46 mm). Postimehele anti teada:

- Rõngust. Kartulid on paljudel alles maas. Rukkisaak on kehvapoolne, põhku ikka saab, aga tera ei anna suuremat välja. Ka hobuste hinnad on langenud. Ainult need saivad hääd hinda, kes kroonusse müüsid. (Käis ju Vene–Jaapani sõda.)

- Keilast. Mihkclipäevalaast oli väike, hinnad aga kõrged. Nähti palju joobnuid, löödi noalahinguid.

- Tartust. Esimest saanisõitu sel sügisel saivad meie linna elanikud eila (21. okt.) õhtu. Lund hakkas lõunal tublisti sadama ja sadas nii et üsna paks kord maha jäi.

- Martiniki saarel avaldas tuldpuurtskav mägi Pele juba

mitu päeva kanget tegevust, tulepurtskamisel aga ei olnud tõsiseid tagajärgesid.

- Kuresaarest. Meie linnas valitseb ikka Egiptuse pimedus. Kui vihma sajab, siis on auklistel jalgteedel pori pärast raske käia. Ei tea, kas meil ka mõni puhtusekomisjon peaks olema?

AIN KALLIS